

tilfredsstillende. Det var en forsamling, som var præget af afventen, måske forventning, men som samtidig havde held til på mange områder at gøre konstruktive fremskridt, at pacificere situationen omkring vanskelige problemer eller dog at undgå en forværring af disse.

Det er ofte sagt, at FN ikke altid kan løse problemerne, men kun kan arbejde på det grundlag, som den almindelige verdenssituation præsenterer. Dette bekræftede sig også i år, hvor de verdenspolitiske forudsætninger for forsamlingen var exceptionelt gunstige. Det bekræftede sig imidlertid tillige, at FN under sådanne betingelser har evne til og mulighed for at udbrede den fredelige atmosfære og at bringe den til konkret anvendelse på specifikke problemer.

Såfremt afspændingen mellem Øst og Vest holder sig igennem året 1964, skulle den 19. plenarforsamling frembyde muligheder for yderligere betydningsfulde fremskridt hen imod fjernelse af farligt konfliktstof på mange forskellige områder og i mange forskellige dele af verden.

FN's 18. generalforsamlings behandling af spørgsmålet om den sydafrikanske regerings apartheid-politik med særlig henblik på den danske indsats før og under forsamlingen.

1. Forud for åbningen af FN's 18. generalforsamling var situationen med hensyn til FN's behandling af apartheidsspørgsmålet omtrent følgende:

Gennem en række år havde forsamlingen drøftet apartheid-problemet og vedtaget en række resolutioner derom. I det store og hele, men i vendinger af voksende styrke, begrænsede disse resolutioner sig til at for-dømme den sydafrikanske regerings apartheid-politik og til at opfordre til en signalændring i denne politik. Efterhånden som den stadige tilvækst af nye afrikanske medlemsstater øgede den afro-asiatiske gruppes styrke, øgedes imidlertid også presset for, at kraftigere midler skulle bringes i anvendelse overfor den sydafrikanske regering. Under den 17. plenarforsamling i efteråret 1962 resulterede dette pres således i vedtagelsen af en resolution nr. 1761 af 6. november

1962, som gik videre end de hidtidige, idet den opfordrede medlemslandene til at iværksætte vidtgående sanktioner imod Sydafrika ved afbrydelse af økonomiske, diplomatiske, handelsmæssige og transportmæssige forbindelser. Endvidere nedsattes et udvalg udelukkende sammensat af afro-asiatiske og latinamerikanske lande samt et enkelt østland med den opgave at følge udviklingen i Sydafrika. Rent faktisk anså udvalget sig tillige for kompetent til at overveje og tage stilling til sanktionsspørgsmålet, og ved 18. plenarforsamlings åbning forelå en rapport fra udvalget, som konkluderede i vidtgående sanktionsforslag, herunder navnlig forslag om oliesanktioner og begrænsning af indvandring til og investeringer i Sydafrika. Disse forslag kom ikke til afstemning i forsamlingen, jfr. nedenfor.

Hverken Danmark eller de øvrige nordiske lande havde, så lidt som andre vestlige lande, set sig i stand til at stemme for den her nævnte resolution. Begrundelsen for dette standpunkt kan resumeres som følger:

De omhandlede forholdsregler faldt efter deres art ind under pagtens kapitel VII (om sanktioner), og ifølge pagten er det alene sikkerhedsrådet, der har myndighed til at træffe bestemmelse om at iværksætte forholdsregler af denne art. Det ville være uholdbart ikke at fastholde denne kompetencefordeling. Hertil kom, at forsamlingens vedtagelse af sådanne forholdsregler ville være uden formål, så længe Sydafrikas vigtigste handelspartnere, i første række Storbritannien og USA, ikke var parat til en aktiv medvirken, hvilket evident ikke var tilfældet. Det må da også konstateres, at ihvorvel en række stater, navnlig afrikanske og asiatiske, tog skridt til at afbryde deres forbindelser med Sydafrika, respektive allerede tidligere havde gjort det, affødte resolution nr. 1761 heller ikke konsekvenser, der var blot nogenlunde mærkbare for den sydafrikanske økonomi.

I foråret 1963 afholdt de uafhængige afrikanske stater et regeringschefsmøde i Addis Abeba og nåede frem til enighed om med alle midler at stræbe hen imod en ændring af de nuværende tilstande i Sydafrika. Som en konsekvens af dette møde foranledigede en række afrikanske stater sikkerhedsrådet indkaldt i juli 1963 til behandling af